

Het einde van de duinwaterwinning

MARC JANSSEN

Met het gereedkomen van de drinkwaterleiding naar Texel in 1988 is de weg vrijgemaakt voor het beëindigen van de waterwinning in de duinen van dit eiland. De Mokslootvallei, waar deze waterwinning plaatsvond, kan weer in zijn natuurlijke staat worden hersteld.

In dit artikel wordt kort aangegeven hoe de drinkwatervoorziening op Texel in het verleden plaatsvond, welke ontwikkelingen zich recentelijk hebben voorgedaan en wat de verwachtingen zijn voor de toekomst.

Het was al in 1922 dat het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening (R.I.D.) rapport uitbracht aan de gemeente Texel over de drinkwatervoorziening op het eiland. Aanleiding hiertoe was de slechte toestand van de drinkwatervoorziening en de vrees voor de volksgezondheid. De konklusie van het R.I.D.-rapport luidde, dat een centrale drinkwatervoorziening op Texel goed mogelijk, maar wel duur was. Als bronnen voor het drinkwater werden de duinen ten westen van Den Hoorn genoemd (rond de "Mokslootvallei") en de zoetwatervoorraad ten zuiden van Den Burg (destijds "Het Bergje" genoemd, tegenwoordig "De Hoge Berg"). Het duurde evenwel tot 1954 voordat ook werkelijk begonnen werd met de aanleg van een waterleiding op het eiland Texel. Oorzaken hiervoor waren crisistijd, geldgebrek en oorlog. Op 27 februari 1956 werd de waterleiding officieel in gebruik genomen, waarbij de Mokslootvallei als bron voor het drinkwater werd gekozen. Het water uit deze vallei werd gewonnen middels twee rijen ondiepe putten.

De winning van het ondiepe grondwater ging uiteraard niet ongestoord voorbij aan de vegetatie in de Mokslootvallei. Door het stijgende waterverbruik dreigde deze waardevolle vochtige duinvallei meer en meer te verdrogen. Daarbij zorgden de sterke wisselingen van de waterstanden in de vallei door

de waterwinning voor een ernstige verstoring van de vegetatie.

Oprichting waterfabriek

Om aan de stijgende vraag naar drinkwater te kunnen voldoen is in 1973 een gekombineerde voorziening in gebruik genomen voor de produktie van water en energie: de "electriciteitscentrale en waterfabriek Oudeschild".

Langs de oostelijke dijk van Texel staat een fabriek die elektriciteit produceert. De afvalwarmte die hierbij vrijkomt, wordt gebruikt voor de destillatie van zeewater. Van dit gedestilleerde water wordt na menging met duinwater weer drinkwater gemaakt. Begin jaren '80 was de produktie van water uit de Mokslootvallei ongeveer 400.000 m³ en uit de waterfabriek ongeveer 600.000 m³.

Recente ontwikkelingen

Een belangrijk probleem bij de drinkwatervoorziening op Texel is het hoge piekverbruik in het hoogseizoen door de recreatie. In de wintermaanden zijn er slechts 12.000 mensen op het eiland, in de zomermaanden kan dit aantal oplopen tot boven de 50.000. Het is uiteraard ondoenlijk om de drinkwaterproduktie volledig af te stemmen op het hoogseizoen, dit zou ook zeer hoge kosten met zich meebrengen. In principe waren voor dit probleem twee oplossingen voorhanden. De eerste oplossing bestond hieruit, dat het teveel geproduceerde fabriekswater in de wintermaanden wordt opgeslagen. Een ondergrondse opslag van dit water is mogelijk onder de Hoge Berg. De tweede oplossing was, dat de drinkwatervoorziening wordt verzorgd vanuit de vaste wal.

Toekomst

Door het Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN) is gekozen voor een gekombineerde oplossing. In principe wordt de watervoorziening op Texel verzorgd via de onlangs aangelegde wadleiding. Daarnaast wordt evenwel, voor noodgevallen, een zoetwatervoorraad achter de hand gehouden onder de Hoge Berg met een capaciteit van 200.000 m³ per jaar.

Het bijzondere van deze "diepinfiltratie" onder de Hoge Berg is, dat de putten zowel persputten als winputten zijn. Dat wil zeggen, in de wintermaanden kan water in de grond worden geperst en in de zomermaanden, wanneer er een tekort is aan water, kan er water gewonnen worden.

Momenteel wordt nog enig water uit de Mokslootvallei gewonnen. Het is echter de bedoeling om hier op korte termijn mee te stoppen. Met het stopzetten van de waterwinning in de Mokslootvallei kan gewerkt worden aan het herstel van deze, eens zo waardevolle, vochtige duinvallei:

De "electriciteitscentrale en waterfabriek Oudeschild" is met de aanleg van de wadleiding uitgeschakeld voor de drinkwatervoorziening (foto: Hanneke Mesters).

